

Cuira – la citad cun l'istorgia d'urbanisaziun la pli veglia da la Svizra

DA URS CLAVADETSCHER,
ARCHEOLOG CHANTUNAL

■ Sin la collina da la Curt a Cuira ha il servetsch archeologic dal Grischun pudì exchavar rests d'ina culegna da la fin dal temp paleolitic. Ins ha exchavà ina piazza nua ch'i vegniva producì iseglias da crap da fiu (silex). Tenor las expertisas da carbon datescha ella dal temp enturn 11 000 a. C. ed è cun quai il lieu da chat il pli vegl dal Grischun. Il titel da la citad cun l'urbanisaziun la pli veglia da la Svizra che Cuira ha purtà fin uss nun-justifitadamain po vegnir pretendì senz'auter sunter las novissimas exchavaziuns dal servetsch archeologic dal Grischun. A la spunda vers nord da la collina da la Curt, il lieu istoric cun la catedrala, han ins pudì documentar questa stad, en occasiun d'exchavaziuns fatgas en consequenza d'in project da construir ina garascha sutterrana, sper plans da chamonas dal temp roman tardiv e chats singuls dal temp da bronz tardiv e dal temp da fier er restanzas d'ina culegna datada da la fin dal temp paleolitic. Las examinaziuns archeologicas han manà a la glisch ina piazza da lavur nua ch'ins ha producì iseglias or da crap da fiu. Ultra da plirs urdains ruts han ins chattà surtut restanzas en furma da plirs tschient tocs da crap pigads ch'ins n'ha betg pli pudì duvrar. La materia prima, l'uschenumnà radiolarit, è vegnì collecziunà en il letg da la Plessur che sa chatta

en vischinanza. L'abitadi sco tal cun ils posts per las tendas era probablmain situà directamain sper la piazza da lavur. El è probablmain vegnì destrüì 1909 durant la construcziun dal hotel Marsöl che cunfinescha cun il plazzal d'exchavaziun. Da la determinaziun da la vegliadetgna ch'è vegnida fatga cun la metoda

da carbon è resultada ina dataziun da la culegna dal temp enturn 11 000 a. C. Per il Grischun sa tracti qua dals fastizs ils pli vegls dal temp dals chatschadurs e rimnaders, cur che la gliעד era dependenta dal butin e da las resursas da la natira. En l'entir territori da la Svizra conusch'ins oz be paucs chats da questa vegliadetgna. La

situaziun da la culegna sper la collina da la Curt n'è betg casuala. Il disegn da reconstrucziun agiuntà dat ina idea, co ins ha da s'imaginar il lieu da la culegna en questa cuntrada nuncultivada, caracterisada da tieus alpins e da badugns. La piazza era protegida cunter sedimentaziun da bovas, sbuvaditschs ed auazuns.

Davent da quest post elevà vesev'ins ultra da quai enturn ed enturn la selvaschina, sin la quala ins vuleva far chatscha. Quests avantatgs han determinà l'elecziun dal lieu da la culegna er durant il temp mesolitic tempriv. Quai vegn cumprovà d'in ulteriura dataziun da carbon da circa 9000 a. C.